

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ННІ неперервної освіти і туризму

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

Кафедра геодезії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ

неперервної освіти і туризму

Іван ГРИЦЕНКО

2023 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри готельно-ресторанної справи та
туризму

Протокол № 12 від 31 травня 2023 р.

Завідувачка кафедри, д.е.н., професор
Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри геодезії та картографії

Протокол № 12 від 10.05.2023 р.

Завідувач кафедри, д.геогр.н., проф.
Іван КОВАЛЬЧУК

Гарант освітньої програми

Ірина КУДІНОВА
к.е.н., доц.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичні ресурси України

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність - 242 – Туризм

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма - Туризм

ННІ неперервної освіти і туризму

Факультет землевпорядкування

(назва інституту, факультету, відділення)

Розробник: Ковальчук І.П., завідувач кафедри геодезії та картографії, доктор
географічних наук, професор,

Київ, 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Tуристичні ресурси України

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	242 «Туризм»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у студентів систему знань і навичок з оцінювання регіональних географічних особливостей розміщення туристичних ресурсів на території України, визначення їх ролі та значення для розвитку туристичної інфраструктури та реалізації потенціалу туризму у туристичному бізнесі, здатність застосовувати методичні підходи до досліджень та оцінювання туристичних ресурсів України, визначення потенціалу розвитку туризму в різних районах і регіонах нашої держави.

Завдання дисципліни – ознайомлення з методичними підходами дисципліни «Туристичні ресурси України», схемами рекреаційно-туристичного районування території України; застосування цих підходів для вивчення структури туристичних ресурсів України; оцінювання стану та потенціалу різних видів туристичних ресурсів; вивчення регіонально-географічних особливостей природних умов, господарського комплексу, соціально-

культурних, етнографічних, історико-культурних та інших ресурсів, інфраструктури та інституцій туризму, що формують регіональні туристичні ринки і туристичний потенціал України.

У результаті вивчення цієї дисципліни студент повинен оволодіти такими компетентностями ОПП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК5. Прагнення до збереження навколошнього середовища;

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

СК24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

СК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ОПП передбачене формування у студентів таких основних програмних результатів навчання (ПРН):

ПРО2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРО3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

ПРО5 Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

В результаті вивчення цієї дисципліни студенти будуть

знати:

- основні положення законодавства у сфері туризму і туристичних ресурсів;
- зміст базових понять зі сфери менеджменту туристичних ресурсів та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг України;
- основні одиниці рекреаційно-туристичного районування території України залежно від наявних туристичних ресурсів, форм та видів туризму;
- особливості організації рекреаційно-туристичного простору із врахуванням регіональних особливостей;
- принципи організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем із врахуванням регіональних особливостей;
- знати особливості організації туристичної діяльності на природоохоронних територіях України, у сфері сільського зеленого туризму.

вміти:

- застосовувати спектр методів та підходів для цілей аналізу рекреаційно-туристичного потенціалу території України із урахуванням її природно-географічних особливостей;
- визначати відповідно до рекреаційно-туристичного районування території України потенціал її регіонів для впровадження спеціалізованих туристичних продуктів у сфері екологічного туризму та сільського зеленого туризму;
- унаслідок аналізу туристичної інфраструктури регіональних туристичних ринків України виявляти проблемні ситуації в освоєнні туристських ресурсів і туристичному обслуговуванні клієнтів та пропонувати шляхи їх розв'язання.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

– повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	Тижд ен ь	Ус ьо го	у тому числі					Усього	у тому числі				
1			л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи географії туризму: Туристичні ресурси України. Природно-географічні туристичні ресурси України.

Тема 1. Навчальна дисципліна «Географія туризму: Туристичні ресурси України». Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки.	1	6	2	2			2	24	2	2			10
Тема 2. Класифікація і типізація туристських ресурсів України. Туристичне районування України.	2-3	12	4	4			4						10
Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України.	4	10	2	2			6	70	2	2			18
Тема 4. Природно-кліматичні ресурси туристичного потенціалу України. Сім природних чудес України як складова туристичного потенціалу	5-6	12	4	2			6						16
Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України	7	12	2	4			6						16
Тема 6. Біотичні туристично-рекреаційні ресурси України	8	10	2	2			6						16
Всього по модулю 1		60	16	16			28	94	4	4			86

Змістовний модуль 2. Природно-антропогенні та суспільно-історичні туристичні ресурси України

Тема 7. Природоохоронні території та об'єкти як	9-10	16	4	4			8	14	2	2			10
---	------	----	---	---	--	--	---	----	---	---	--	--	----

ресурсна база туризму в Україні													
Тема 8. Антропогенні туристично-рекреаційні ресурси України	11 - 12	16	4	4				8					30
Тема 9. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристський ресурс	13	12	2	2				8					10
Тема 10. Регіональний огляд туристичних ресурсів України	14 - 15	16	4	4				8					30
Всього по модулю 2		60	14	14			32	84	2	2			80
<i>Усього годин</i>	120	30	30				60	178	6	6			166

**Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дисципліни Географія туризму:
Туристичні ресурси України. Природно-географічні туристичні ресурси України.**

Тема 1. Навчальна дисципліна «Географія туризму : Туристичні ресурси України».

Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки (2 год)

Розкривається об'єкт, предмет вивчення та завдання навчальної дисципліни, описується її структура та зв'язки із іншими науковими напрямами та видами діяльності у сфері вивчення туристичних ресурсів України.

Тема 2. Класифікація і типізація туристичних ресурсів України. Туристичне р

Подається класифікація туристських ресурсів України. Висвітлюються питання типізації туристсько-рекреаційних ресурсів України, наводиться характеристика виділених типів туристичних ресурсів. Висвітлено критерії рекреаційно-туристського районування України. Визначено основні таксони туристсько-рекреаційного районування. Охарактеризовані схеми районування, запропоновані різними авторами. Подані основні риси виділених туристсько-рекреаційних районів України.

Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України (2 год).

Охарактеризовано поняття природно-географічних туристичних ресурсів. Подається характеристика найвідоміших природних чудес України як складової її туристського потенціалу. Розкрито сутність рельєфу України як об'єкта рекреації і туризму. Розглянуто у

к

р

класифікації рельєфу та методи визначення його придатності для використання у сфері туризму. Охарактеризовано можливості використання рельєфу як ресурсу при організації різних видів туризму в Україні

Тема 4. Природно-кліматичні ресурси туристичного потенціалу України. Сім природних чудес України як складова туристичного потенціалу (2 год).

Охарактеризована сутність і подані класифікації природно-кліматичних ресурсів туризму. Запропонована характеристика основних видів природно-кліматичних ресурсів туризму України та висвітлена їх географія. Охарактеризовано сім природних чудес України як складову туристичного потенціалу.

Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України (2 год.).

Дана характеристика туристичних ресурсів Чорного та Азовського морів. Оцінені туристичні ресурси річок, водосховищ та озер України. Охарактеризовано гідромінеральні рекреаційно-туристичні ресурси України, оцінено їх потенціал, схарактеризовано географію, характер сучасного і перспективи майбутнього використання.

Тема 6. Біотичні туристично-рекреаційні ресурси України (2 год.).

Охарактеризовано флористичні ресурси України як об'єкт туризму. Акцент зроблено на оцінці привабливості для туристів лісової, степової, лучної, болотяної рослинності, її екологічної ролі і рекреаційного значення. Дано оцінка фауністичних ресурсів: мисливської фауни, птахів, рибних ресурсів, бджіл, ландшафтних систем як об'єкту і ресурсу туризму.

Змістовний модуль 2. Природно-антропогенні та суспільно-історичні туристичні ресурси України.

Тема 7. Природоохоронні території та об'єкти як ресурсна база туризму в Україні (4 год).

Подається класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України, які є важливим ресурсом сфери туризму в Україні. Охарактеризована специфіка біосферних заповідників України та їхній туристський потенціал. Розкрита сутність інших популярних у сфері туризму об'єктів природно-заповідного фонду України та можливості активнішого їх використання у туризмі.

Тема 8. Антропогенні туристично-рекреаційні ресурси України (2 год.).

Охарактеризовано археологічні та архітектурно-історичні пам'ятки як об'єкти туризму.

Тема 9. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристський ресурс (4 год.).

Висвітлена роль соціальних і подієвих рекреаційно-туристичних ресурсів в розвитку туризму. Приділена увага етнокультурним об'єктам, їх ролі і потенційним можливостям використання в туризмі. Охарактеризовані дозвіллєві заклади як ресурс розвитку туризму та рекреації. Розкрита сутність і потенціал інформаційних рекреаційно-туристичних ресурсів.

Тема 10. Регіональний огляд туристичних ресурсів України (4 год).

Туристичні ресурси Карпат. Туристичні ресурси Криму. Туристичні ресурси Полісся. Туристичні ресурси височин (Поділля, Придніпров'я, Східно-Європейська, Донецький кряж). Туристичні ресурси Причорномор'я і Приазов'я.

4. Теми семінарських (практичних) занять

для денної форми навчання:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристські ресурси України як навчальна дисципліна та складова туризму. Методи і підходи до оцінювання туристських ресурсів	2
2	Характеристика туристських ресурсів України та їх класифікація	4
3	Туристське районування України	4
4	Оцінка потенціалу рельєфу як туристичного ресурсу	4
5	Печери України як туристичний ресурс	4
6	Водні туристичні ресурси України	4
7	Археологічні, архітектурно-історичні, етнокультурні пам'ятки як рекреаційно-туристичний ресурс. Соціально-подієві ресурси, заклади дозвілля та інформаційні ресурси туризму в Україні.	8
	Всього годин	30

для заочної форми навчання:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристське районування України.	2
2	Планування маршрутів “поїздок вихідного дня” територією рекреаційно-туристичних районів України.	2
3	Регіональна характеристика туристських ресурсів України та їх класифікація	2

	Всього годин	6
--	---------------------	---

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика потенціалу туристичних ресурсів курортної місцевості (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	30
2	Характеристика різних видів туристичних об'єктів, розташованих на території України, та різних галузей туризму (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	30
	Разом	60

6. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання:

1. Поняття про туристські ресурси
2. Види власності на туристські ресурси в Україні.
3. Природоохоронні території як туристський ресурс
4. Потреби туриста і туристські ресурси в Україні
5. Туристські ресурси як база туристської індустрії в Україні
6. Зв'язок дисципліни “Туристські ресурси України” з іншими галузями знань
7. Практична спрямованість та значення дисципліни “Туристські ресурси України”
8. Об'єкт та предмет вивчення дисципліни “Туристські ресурси України”
9. Мета та завдання дисципліни “Туристські ресурси України”
10. Складові природних туристських ресурсів в Україні
11. Поняття про природні туристичні ресурси другого порядку
12. Складові суспільних туристських ресурсів в Україні
13. Рівні пізнавальної цінності суспільних туристичних ресурсів
14. Види подієвих туристських ресурсів в Україні
15. Технологічні туристські ресурси в Україні
16. Поняття про матеріальні та нематеріальні туристські ресурси, їх сутність і характеристика
17. Функціональні типи та види рекреаційно-туристичних ландшафтів України
18. Головні кількісні та якісні характеристики туристичних ресурсів
19. Основні підходи до оцінювання туристських ресурсів
20. Туристські ресурси як базова складова розвитку туризму в Україні.
21. Природно-кліматичні умови як ресурс туризму.
22. Регіональний розподіл туризму в Україні та його причини.

23. Способи використання туристських ресурсів у туристичній індустрії
24. Підходи до класифікації туристських ресурсів.
25. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси.
26. Принципи ціннісного підходу до оцінки туристських ресурсів.
27. Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в Україні та кандидати на включення до цього списку.
28. Функціональний підхід до класифікації туристичних ресурсів та пейзажна оцінка ландшафту.
29. Класифікація туристських ресурсів за П. Дефером.
30. Критерії рекреаційно-туристського районування України.
31. Основні таксони туристсько-рекреаційного районування.
32. Основні рекреаційні регіони України та принципи їх виділення.
33. Характеристика основних рис Причорноморського рекреаційного регіону.
34. Характеристика основних рис Карпатсько-Подільського рекреаційного регіону.
35. Характеристика основних рис Полісько-столичного рекреаційного регіону.
36. Характеристика основних рис Придніпровсько-Донецького рекреаційного регіону.
37. Характеристика основних рис Харківського рекреаційного регіону.
38. Бальнеологічні ресурси України та їх територіальний розподіл.
39. Фітолікувальні ресурси України, їх цінність та територіальний розподіл.
40. Гірськорекреаційні ресурси України, їх складові та використання у індустрії туризму.
41. Характеристика кліматичних туристських ресурсів України.
42. Пляжні ресурси України та їх типи.
43. Географічне розташування та оцінка рівня освоєння пляжних ресурсів України.
44. Печери України як туристичний ресурс.
45. Географічні зони поширення печер в Україні та їх значення для індустрії туризму.
46. Особливості спелеотуризму Подільсько-Буковинського району.
47. Характеристика печер як туристського ресурсу Карпат і Криму, їх особливості.
48. Туристичні ресурси морів України.
49. Загальна характеристика річок і водосховищ України як туристичного ресурсу.
50. Загальна характеристика озер як туристичного ресурсу.
51. Характеристика басейну річки Дністер як туристичного ресурсу.
52. Характеристика басейну річки Південний Буг як туристичного ресурсу.
53. Характеристика басейну річки Дунай в Україні як туристичного ресурсу.
54. Гідромінеральні рекреаційно-туристичні ресурси України та їх значення.
55. Загальна характеристика біотичних туристських ресурсів.

56. Біотичні ресурси екологічного туризму.
57. Біотичні ресурси промисельного туризму.
58. Ресурси агрорекреаційного туризму.
59. Рослини, їх лікувальний та оздоровчий потенціал як ресурс туризму.
60. Археологічні ресурси туризму.
61. Події в Україні як ресурс туризму.
62. Апі-туризм, його суть, поширення, значення.
63. Пішохідний туризм в Україні.
64. Рельєф як туристичний ресурс.

Приклад білету:

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр» Спеціальність 242 Туризм, денна форма навчання	Кафедра <u>Геодезії</u> та <u>картографії</u> 2023-2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № з дисципліни «Туристичні ресурси України»	Затверджую Зав. кафедри (підпись) Ковальчук І.П. 20 р.
Екзаменаційні запитання			

1. Назвіть та охарактеризуйте складові природних туристських ресурсів в Україні
2. Загальна характеристика річок і водосховищ України як туристичного ресурсу

Тестові завдання

1. Головними кількісними та якісними характеристиками туристичних ресурсів є:

1	площа поширення
2	обсяг запасів
3	період експлуатації
4	територіальна зосередженість
5	ступінь освоєння
6	вартість обслуговування
7	віддаленість від транспортних шляхів

2. За значенням виділяють такі типи туристичних об'єктів

1	світової спадщини
2	національного значення
3	муніципального значення
4	місцевого значення
5	європейського значення

3. До якого туристичного району за класифікацією, запропонованою О.Бейдиком, відноситься курорт Затока?

1	Причорноморський
---	------------------

2	Харківський
3	Полісько-столичний
4	Придніпровсько-донецький

4. До Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні віднесено:

1	Золоті Ворота
2	Кам'янець-Подільську фортецю
3	Ханський палац у Бахчисараї
4	Софійський собор у Києві

5. ... - це туристське перебування з метою спілкування з бджолами (вказати термін одним словом)

6. До якого туристичного району за класифікацією, запропонованою О.Бейдиком, відноситься кожен із курортів?

А. Куяльник	1. Полісько-Столичний
	2. Причорноморський
Б. Хмільник	3. Придніпровсько-Донецький
	4. Карпатсько-Подільський

7. Галотерапія — це ... (написати визначення терміну)

8. До біотичних природних ресурсів туризму відносять:

1	флору, фауну, ґрунти
2	геологічні, термальні, гідрологічні
3	геоморфологічні, ландшафтні, кліматичні
4	озера, водоспади, печери

9. ... – це підхід при класифікації туристичних ресурсів базований на унікальності даного ресурсу.

(вставте пропущене слово)

10. Вилково знаходиться у дельті річки:

1	Дніпро
2	Дунай
3	Дністер
4	Південний Буг

Тестові завдання :

Тестові завдання

1. Головними кількісними та якісними характеристиками туристичних ресурсів є:

1	площа поширення
2	обсяг запасів
3	період експлуатації

4	територіальна зосередженість
5	ступінь освоєння
6	вартість обслуговування
7	віддаленість від транспортних шляхів

2. За їх рівнем значенням виділяють такі типи туристичних об'єктів

1	світової спадщини
2	національного значення
3	муніципального значення
4	місцевого значення
5	європейського значення

3. До якого туристичного району за класифікацією, запропонованою О.Бейдиком, відноситься курорт Затока?

1	Причорноморський
2	Харківський
3	Подільсько-столичний
4	Придніпровсько-донецький

4. До Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні віднесено:

1	Золоті Ворота
2	Кам'янець-Подільську фортецю
3	Ханський палац у Бахчисараї
4	Софійський собор у Києві

7. Методи навчання

1. За характером подачі (викладання) навчального матеріалу: *словесні, наочні, практичні.*
  2. За організаційним характером навчання: *Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; Методи контролю та самоконтролю у навчанні; Бінарні (подвійні) методи навчання;*
  3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: *індуктивно-дедуктивні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.*
- Лекції проводяться із застосуванням мультимедійних презентацій.

На практичних (семінарських) заняттях обговорюються питання, наближені до реальних виробничих задач, здійснюється обговорення доповідей, виконаних під час самостійної роботи студентів і презентованих в ході семінарського заняття.

Самостійна підготовка студентів під час вивчення дисципліни передбачає виконання зазначених вище індивідуальних завдань самостійної роботи методом опрацювання основної та допоміжної навчальної і навчально-методичної літератури та періодичних видань.

Для досягнення мети вивчення дисципліни студентам надаються індивідуальні консультації.

8. Форми контролю

Формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, проведення модульних контрольних тестів, виконання індивідуальних завдань та іспит як підсумок вивчення дисципліни.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначену темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв’язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля, він є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді письмового іспиту в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з **"Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України"**.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р., протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат.}}$.

10. Навчально-методичне забезпечення

1. Бейдик О. О. Навчально-методичний комплекс дисципліни “Географія туризму” для студентів спеціальності “Туризм” спеціалізації “Міжнародний туризм”. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. 108 с.
2. Ковальчук І.П., Ковальчук І.В. Практичні роботи з дисципліни «Туристичні ресурси України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм». Київ: НУБіП, 2023. 72 с.
3. Рутинський М.Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посібник: Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
5. Методичні рекомендації для вивчення курсу «Туристичні ресурси України» для студентів IV курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» / Укл. Н.В. Чир. Ужгород : УжНУ, 2015. 32 с.

Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Страфійчук В. І. Туристичні ресурси України. Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 369 с.
2. Алєшугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Навчальний посібник. - Чернігів: Видавництво ЧНТУ. 2015. -492 с.

3. Рутинський М.Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посібник: Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
4. Бейдик О. О. Навчально-методичний комплекс дисципліни “Географія туризму” для студентів спеціальності “Туризм” спеціалізації “Міжнародний туризм”. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. 108 с.
5. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2009. 400 с
6. Борущак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: Монографія. Львів: ПРД НАНУ, 2006. 288 с.
7. Івченко А.С., О.А. Україна. Фортеці, замки, палаці: Путівник К.: ГНПП “Картографія”, 2010
8. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
9. Крачило Н. П. География туризма: Учебное пособие. К.: Высш. школа, 1987. 208 с.
10. Макарчук С. А. Історико-етнографічні райони України: Навч. посібник. Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 352 с.
11. Національна система туристсько-експкурсійних маршрутів “Намисто Славутича”. Київ, 1998. 401 с.
12. П'ятсот чарівних куточків України, які варто відвідати / Упор. Лагунова Т.І., Калуба Ю.В. Харків: Книжковий клуб “Клуб сімейного дозвілля”, 2007. 416 с.
13. Сокол Тетяна Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. К.: Музична Україна, 2002. 256 с.
14. Школа І.М., Григорів В.С., Кифяк В.Ф. Розвиток міжнародного туризму в Україні. Чернівці: Рута, 1997. 142 с.

Додаткові:

15. Безуглий В. В. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні: історія і сучасність // Туристично-краєзнавчі дослідження. Зб. наук. ст. Вип. 6. Київ: ІТ ФПУ, 2005. С. 350–376.
16. Бейдик О. О. Стратегічні напрями розвитку національного туризму // Географія та туризм: Зб. наук. праць. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. Вип. 1. С. 30-41.
17. Бейдик О.О. Пріоритети регіонального розвитку туризму і рекреації в Україні // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВЛГ “Обрій”, 2004. Т.2. С.167-168
18. Вечерський В.В. Втрачені об’єкти архітектурної спадщини України. К.: НДІТАМ, 2002. 592 с.
19. Внутрішній туризм в Україні. Збірник наук. праць. Київ: ІТ ФПУ, 2002. 162 с.

20. Гаврилишин І.П. Туризм України: проблеми і перспективи. К., 1994
21. Геврик Т. Дерев'яні храми України: Шедеври архітектури. Нью-Йорк: Український музей, 1987. 112 с.
22. Геологічні пам'ятки України: Довідник-путівник. Київ, 1985
23. Герchanівська П. Е. Дерев'яні церкви України. К.: Наукова думка, 1996. 136 с.
24. Данилюк А.Г. Шляхами України: Етнографічний нарис. Львів: Світ, 2003. 250 с.
25. Дерлеменко Є. Парки України: Фотоальбом. Київ: мистецтво, 2006. 96 с.
26. Дятлов В. Монастыри Української православної церкви: Справочник-путеводитель. К., 1997
27. Енциклопедія архітектурної спадщини України: Тематичний словник. К.: Українська Академія архітектури, 1985. 366 с.
28. Енциклопедія етнокультурознавства. Ч.2. Українська національна культура у просторі і часі / Ю.Римаренко, В.Кремень, В.Чернець, Л.Шкляр. Київ, 2002
29. Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні // За ред. В. Кубійовича. Львів: НТШ. 1996. Т.1-6. 2399 с.
30. З історії вітчизняного туризму: Зб. наук. ст. К.: Ін-т туризму ФП України, 1997. 280 с.
31. Заповідники і національні природні парки України / Мінекобезпеки України. К.: Вища школа, 1999. 232 с.
32. Івченко А.С. Вся Україна: Путеводитель. К.: ГНПП "Картографія", 2005. 656 с.
33. Івченко А. Міста України: Довідник. К.: НВП "Картографія", 1999. 135 с.
34. Івченко А. Містечка України. К.: НВП "Картографія". 2000. 184 с.
35. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження / Відп. Ред. В. О. Горбик. К.: ІТ ФПУ, 1998. 399 с.
36. Калитюк В.А. Рекреаційно-туристичний комплекс в умовах ринку. Львів, 1999. 162 с.
37. Кузик С.П. Теорії та концепції досліджень географії туризму // Матеріали міжнародного наукового семінару "Львівська суспільно-географічна школа у національному і європейському вимірах". Львів: Вид. центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2005. С.200-211.
38. Курорти України. Минуле та сучасне. Санаторно-курортні заклади ЗАТ "Укрпрофоздоровниця". К.: ТАМЕД, 2002. 287 с.
39. Курортні ресурси України / За ред. М.В.Лободи. К.: ТАМЕД, 1999. 344 с.
40. Лесик О.В. Замки і монастирі України. Львів: Світ, 1993
41. Липа О.Л. Визначні сади і парки України. Київ, 1960
42. Логвин Г.Н. По Україні. Стародавні мистецькі пам'ятники. К.: Мистецтво, 1968.462 с.

43. Любіцева О. О. Географія туризму: складова географії і туризмології // Наукові дослідження для потреб туризму: Матеріали “круглого столу”. К.: ВГЛ “Обрій”, 2006. С. 26-31.
44. Любіцева О. О. Географія туризму: ще раз про предмет дослідження // Географія та туризм: Зб. наук. праць. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. Вип. 1. С. 25-30.
45. Любіцева О. О. Напрямки розвитку географії туризму // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ “Обрій”, 2004. Т. 2. С. 96-98.
46. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Страфічук В. І. Туристичні ресурси України: Навч. пос. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
47. Любіцева О.О. Географія туризму в Україні // Географія та основи економіки в школі. 1997. №2. С. 3-6
48. Любіцева О.О. Географія туризму: зміна парадигм // Наук. записки Вінницького держ. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Серія Географія. 2002. №40. С.12-17
49. Любіцева О.О. Нові напрямки розвитку географії туризму // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії: Зб. наук. праць. Харків, 2004. Вип.4. С.181-184
50. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг як об'єкт географії туризму // Український географічний журнал. 2003. №2. С.43-51
51. Любіцева О.О., Мальська М.П., Зінько Ю.В. Концептуальні засади географії рекреації і туризму // Географія та туризм: Наук. зб./ Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп.ред.) та ін. К.: Альтерпрес, 2011. Вип. 11. С. 3-14
52. Любіцева О.О., Мальська М.П., Зінько Ю.В. Розвиток та трансформація предметної сутності географічних досліджень туризму // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / [Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін..] 2011. – Вип. 1(62). – С. 12 - 17.
53. Малаков Д.В., Дерлеменко І.А. По історичних містах Київської Русі. Фотопутівник. К., 1990.
54. Маценко Г.О. Книга рекордів України. Природа навколо нас. Тернопіль: Богдан, 2000. 80 с.
55. Мацюла В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів, 1997. 259 с.
56. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. 2-е вид., випр. і доп. Львів: Центр Європи, 2005. 192 с.
57. Мирошниченко А.А. Аграрно-рекреационные зоны в Украине. Днепропетровск: Б.в., 1998. 170 с.
58. Огняник М. С. Мінеральні води України: Підручник. К.: Видавн.-полігр. центр “Київ. ун-т”, 2000. 216 с.

59. Олійник Я., Стецюк В. Природні та етнокультурні феномени України. К.: Страфед-2, 2003. 114 с.
60. Онищук Г.І. Проблеми розвитку міського комплексу України: теорія і практика. К.: Наук. думка, 2002. 506 с.
63. Основні тематичні напрями національної системи туристично-експкурсійних маршрутів “Намисто Славутича”: Навч.-метод. посібник / Науменко П.П., Грибанова С.В., Дорошенко О.П. та ін. К.: Ін-т туризму ФП України, 1999. 100 с.
61. Пам'ятки архітектури та містобудування України. Довідник Державного реєстру національного культурного надбання. Київ: Техніка, 2000.
62. Прейгер Д., Малярчук І. Розвиток іноземного туризму в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів // Економіка України. 2001. №6. С.20-28
63. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник. К., 1998. 240 с.
64. Про стан та перспективи розвитку туризму в Україні (інформаційно-аналітичний матеріал для парламентських слухань). К.: КІТЕП, 2000. 87 с.
65. Проблеми географії та менеджменту туризму: Монографія / Явкін В. Г., Руденко В. П., Король О. Д. та ін. Чернівці: Рута, 2006. 260 с.